

Weidepremie in Nieuw-Zeeland onnodig volgens Fonterra-voorzitter John Wilson

'Impact Fonterra overschat'

Fonterra ligt onder de vuur. Het melkgeld is bijna uitbetaald voor dit seizoen, boeren krijgen een maand geen melkgeld. Bestuursvoorzitter John Wilson snapt de frustratie van 'zijn' morrende leden, maar is overtuigd: 'Fonterra is een gezonde onderneming.'

tekst **Sjoerd Hofstee**

Een maand lang geen melkgeld uitbetalen, hoe kan het zover komen?

'Allereerst moet ik een wijdverspreid misverstand wegnemen. Het is beslist niet zo dat wij géén melkgeld uitbetalen. Ons systeem werkt anders dan het systeem dat jullie kennen.'

'In het voorjaar schatten wij in wat de prijs gaat worden voor het jaar dat gaat

John Wilson, bestuursvoorzitter van de Nieuw-Zeelandse zuivelcoöperatie Fonterra, woonde vorige week de officiële opening van de weifabriek van Fonterra in Heerenveen en de kaasfabriek van partner A-ware bij. De fabriek is de eerste van Fonterra in Europa.

Voor de drukbezette melkveehouder, die een melkveebedrijf op het Noordereiland in Nieuw-Zeeland bezit en mede-eigenaar is van een zuivelbedrijf, was de

feestelijke opening een mooie afleiding. Hij staat namelijk in eigen land fors onder druk. Door de slechte situatie op de zuivelmarkt gaf Fonterra al meer melkgeld uit dan eigenlijk zou moeten. Gevolg is dat 85 procent van de boeren die bij Fonterra zijn aangesloten, in de maand juli geen melkgeld krijgen. Daarnaast lichtte consultant McKinsey & Co het bedrijf door. Gevolg: honderden banen worden wereldwijd geschrapt.

komen. Een zuiveljaar loopt bij ons van 1 juli tot 30 juni. In juli en augustus volgt daarop een nacalculatie en wordt het laatste deel betaald. In het voorjaar 2014 was de melkprijs top, nu is die slecht en ligt die zeker 12 eurocent lager dan vorige zomer. Gevolg is dat de prijs toen te hoog is ingeschat, waardoor de eerste maanden van ons zuiveljaar, dus vorige zomer en najaar, meer melkgeld is uitbetaald dan er in de totale periode

aan de melk werd verdiend. De boeren hebben het geld dat de markt opbracht, dus wel degelijk uitbetaald gekregen. Normaal is er tot en met juni ongeveer 80 procent van het totale melkgeld uitbetaald is, nu is dat al ongeveer 95 procent. Om niet het risico te lopen later geld terug te moeten vorderen, betalen wij nu het melkgeld in juli niet uit.'

En de boeren hebben daar begrip voor?

'Natuurlijk is er frustratie. Onze basismelkprijs ligt nu slechts op 4,40 Nieuw-Zeelandse dollar (21,30 euro per 100 kilo bij 4% vet en 3,30% eiwit) en ook het dividend op de ledenaandelen valt tegen.'

'Maar onze boeren begrijpen het wel. Wij opereren in een volledig vrije markt zonder enige steun en exporteren 95 procent van onze productie. Een dip in de zuivelmarkt wordt direct gevoeld. De meeste van onze 10.500 leden begrijpen dat – en de hele situatie omtrent de melkbetalingen – beter dan de buitenlandse media. Want hoe moeilijk wij het nu ook hebben, de onderneming op zichzelf is gezond en draait goed.'

Alleen maakten jullie een inschattingsfout?

'Zo zou je dat kunnen zeggen, ja. Maar dat geldt dan voor alle zuivelbedrijven, want vorig jaar is er meer gemolken dan wie dan ook had verwacht. Vooral in Europa, dat toen nog met quotum werkte. Die extra productie heeft mede de huidige prijsval veroorzaakt. De schommelingen in opbrengstprijzen nemen extreem toe. De laatste vijf jaar was de volatiliteit zo groot dat de opbrengstprijzen wel tot 60 procent hoger of lager lagen. De vijf jaar daarvoor was de schommeling tussen het hoogste en het laagste melkprijsniveau gemiddeld 30 procent en het decennium daarvoor 6 procent.'

'Over de laatste vijf jaar leverden onze Fonterra-leden gezamenlijk 23 procent meer melk'

Verwacht u wel snel een melkprijsopleving?

'Het eerste halfjaar verwacht ik nog niet echt verbetering. Onze melkprijsprognose voor komend seizoen, van juli 2015 tot en met juni 2016, is gezet op 5,25 Nieuw-Zeelandse dollar, wat wel een opleving betekent.' Dit bedrag staat gelijk aan 25,45 euro en is exclusief 0,20 tot 0,50 euro dividend gemiddeld.

'Die opleving verwacht ik in 2016 ook wel. Maar echte voorspellingen doe ik niet. Rusland en China blijven vooreerst onzeker. Nieuw-Zeeland is vrij van de Russische boycot, maar het echte probleem vanuit Rusland wordt gevormd op de andere markten. Doordat Rusland geen melk wil afnemen, raken andere markten overvol met alle gevolgen van dien voor de prijsvorming.'

Klopt het dat vanwege die aanhoudend slechte melkprijs nu leden weglopen?

'We hebben vast en zeker kritische leden, maar ik geloof dat de meerderheid blijft. De uitdaging van Fonterra is de enorme toename van de hoeveelheid melk. Over de laatste vijf jaar leverden onze leden gezamenlijk 23 procent meer melk. Het is geen gemakkelijke opgave om die goed te vermarkten. Wij willen wel meer producten met toegevoegde waarde verkopen, maar het aanbod melk groeit sneller.'

Begrijpen die leden het ook dat u nu in Nederland in een fabriek investeert en als coöperatie samenwerkt met de particulier A-ware?

'Het familiebedrijf A-ware is voor ons een erg goede partner. De coöperatie Fonterra is eigendom van 10.500 familiebedrijven. Wij delen dezelfde waarden. Onze leden vragen vooral naar het nut en het rendement van een investering als in deze weifabriek.'

'Het antwoord is simpel. Fonterra leeft van de export en van het bedienen van klanten wereldwijd. Europa is daar een belangrijk onderdeel van. Wij kunnen hier direct wei-eiwitten en lactose verwerken tot hoogwaardige producten. Daar is geld mee te verdienen, zo simpel is het. En zelf kaasmaken zit ons minder in het bloed, dus laten we dat graag aan A-ware over.'

In hoeverre speelt de aandacht voor weidegang daarbij een rol?

'Rondom Heerenveen zie je veel koeien weiden. Dat is het imago en de perceptie van melkveehouderij die bij Fonterra past. En dat beeld klopt ook nog steeds, ook al moet ik toegeven dat er ook in Nieuw-Zeeland meer bedrijven deels werken met aangekocht voer. Maar dat geldt voor een minderheid van de bedrijven en ik geloof niet dat dat aandeel groeit. Dit jaar blijkt opnieuw dat de marges voor de melkveehouders razendsnel kunnen verdampen. Een lage kostprijs is daarom van levensbelang. Die bereik je het best via volledige weidegang. Ook zonder weidepremie snappen onze melkveehouders dat wel.'

Is het zelf melk ophalen nog iets wat jullie op termijn ook in Nederland willen doen?

'In die richting hebben we helemaal geen plannen. Ik ben ervan overtuigd dat A-ware dat prima voor elkaar heeft en dat ook blijft doen. Bovendien, je moet ons ook niet overschatten. Wij zijn een groot bedrijf, maar we kunnen niet alles. Ik heb sowieso het idee dat de impact van Fonterra in andere landen overschat wordt. Wat er in Nieuw-Zeeland en bij ons als Fonterra gebeurt, wordt door velen gezien als leidend voor de wereldmarktprijs. Maar met onze 18 miljard kilo melk zijn wij een "baby" op het totaal van de internationale zuivelmarkt. Alleen al Europa produceert opgeteld ruim tien keer zoveel. En nu Europa het quotum heeft afgeschafte, bepaalt ook deze markt nog meer hoe de zuivelprijzen zich ontwikkelen. Daar verandert zelfs een systeem van fosfaatrechten in Nederland niets aan.'